

ОСВІТА В РЕАЛІЯХ ВІЙНИ: ТЕРМІНОПОЛЕ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Ключові слова: освіта, війна, надзвичайна ситуація, термін, міжнародна організація.

Реалії війни внаслідок безпрецедентного нападу РФ на Україну формують нові характеристики української системи освіти – гнучкість, адаптивність, відкритість до напрацьованих концептів і практик, що визначають функціонування освіти в нових реаліях. Важливим у цьому контексті є запровадження до наукового обігу базової термінології, що формує термінополе освіти в умовах війни та кризових ситуацій. Лідерами у розробленні такої термінології є: Глобальна коаліція на захист навчальних закладів від нападів (Global Coalition to Protect Education from Attack (GCPEA)), Міжвідомча мережа освіти в надзвичайних ситуаціях (Inter-Agency Network for Education in Emergencies (INEE)), Фонд «Освіта не може чекати» (Education Cannot Wait (ECW)), які функціонують за підтримки ООН, ЮНЕСКО, ЄС. До базових термінів відносимо:

Військове використання шкіл – визначає широкий спектр дій, що стосується використання збройними силами або збройними групами фізичного простору школи для підтримки військових дій тимчасово чи протягом тривалого часу. Включає, але не обмежується, використання шкіл як військових казарм, сховищ зброї та боєприпасів, командних пунктів, оборонних позицій, спостережних пунктів, вогневих позицій, центрів для допитів та утримання під вартою, навчальних закладів та полігонів для вербування (European Commission/EACEA/Eurydice, 2019).

Захист прав дитини – свобода від усіх форм жорстокого поводження, експлуатації, зневаги та насильства, включаючи цькування; сексуальну експлуатацію; насильство з боку однолітків, вчителів чи іншого педагогічного персоналу; стихійні лиха; зброю та боєприпаси; наземні міни і боєприпаси, що не розірвалися; озброєний персонал; місця перехресного вогню; політичні та військові загрози; вербування до збройних сил або збройних угруповань (INEE, 2010).

Напади на заклади освіти – будь-яка загроза або фактичне застосування сили щодо учнів, вчителів, науковців, допоміжного персоналу (наприклад: прибиральників, водіїв автобусів), навчальних корпусів та будівель, ресурсів або потужностей (включаючи шкільні автобуси). Напади здійснюються збройними силами, іншими силами державної безпеки чи недержавними збройними угрупованнями з політичних, військових, ідеологічних, сектантських, етнічних чи релігійних мотивів (GCPEA, 2021).

Освіта в надзвичайних ситуаціях – якісні можливості навчання для будь-якого віку в умовах кризи, включаючи розвиток дітей раннього віку, початкову, середню, неформальну, технічну, професійно-технічну, вищу освіту та освіту дорослих. Освіта в надзвичайних ситуаціях забезпечує фізичний, психосоціальний та когнітивний захист, який може підтримувати та врятувати життя (INEE, 2010).

ЛІТЕРАТУРА

1 European Commission/EACEA/Eurydice. (2019). Integrating Students from Migrant Backgrounds into Schools in Europe: National Policies and Measures. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/39c05fd6-2446-11e9-8d04-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>

2. GCPEA. (2021). Toolkit for Collecting and Analyzing Data on Attacks on Education. <https://9ehb82bl65d34vylp1jrlfy5-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/Toolkit-for-Collecting-and-Analyzing-Data-March-2021.pdf>

3. INEE. (2010). Минимальные стандарты образования: Готовность, Программа, Восстановление. <https://inee.org/sites/default/files/resources/ INEE Minimum Standards Handbook 2010 Russian.pdf>

Лучанинова Ольга

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри інженерної педагогіки УДУНТ,
ННІ «Інститут промислових і бізнес технологій»,
м. Дніпро

ФАХОВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНО-ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПЕДАГОГІЦІ

Ключові слова: глобалізаційно-інтеграційні процеси, фахова підготовка, професійна компетентність.

Україна завжди знаходиться в центрі всіх трансформаційних процесів. Під головний вектор світового розвитку підлаштовується національна економіка й освіта, яка готує фахівців. Інтеграційні процеси впливають на утворення нової якості університетів, створення нових об'єднань як цілісних структур вищої освіти.

Глобалізаційно-інтеграційні процеси в освіті мають свої закони, хоч вони і обумовлені світовими трендами в освіті, а національна вища освіта має свою специфіку, вплив державницьких рішень, особливості в умовах карантину й воєнного стану, зумовлює поєднання попиту ринку праці та інноваційних засад у професійній освіті.

Освіта є сьогодні об'єктом глобалізації, а суспільство має адаптувати систему вищої освіти і не тільки до глобалізаційних викликів та вимог.

Здійснюється моніторинг попиту певного типу фахівців на глобальних ринках праці, активізується принцип інтернаціоналізації вищої освіти як показник її реформ. Інтеграційні процеси торкнулися всіх рівнів і ланок вищої освіти: уніфікація навчальних планів, системи оцінювання, стажування викладачів, конвергенція освітніх програм, мобільність.

Процес інтеграції вищої освіти України у світову спільноту розпочався з підписання Болонської декларації. Автономність університетів пришвидшує перехід від моделі 2.0 Гумбольдівського типу до моделі 4.0.